

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

SCOUVENEC

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izdaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cekovni račun
Ljubljana številka
10.650 in 10.349 za
inzerate.

Uprava:
Kopitarjeva ulica
številka 6.

Preobrat na Tihem oceanu

Med državami, ki v sedanji veliki evropski vojni stojijo pri strani, bodisi da skušajo ostati nevtralne prav do konca, bodisi da le čakajo na ugodni trenutek, ko bi mogel njihov poseg v vojno biti odločilnega pomena za eno ali za drugo stran, se nahaja tudi Japonska. Od samega začetka obdaja vojskujoča tabora, kakor tudi nevojskujoča se Italija, vodita nasproti Japonski zelo previdno politiko, da ne bi izzvali nerazpoloženja Japonske, ki na evropske razmere lahko zelo vpliva zlasti po odnosih, ki jih ima s Sovjetsko Rusijo. Japonska lahko služi za dobro orožje tako proti Rusiji, kakor v njeno korist, in tudi ob sklepanju miru ne bo majhne važnosti, katera stran bo lahko računala na diplomatsko pomoč Japonske in katera ne.

Odkar so evropske velesile zapletene med seboj v vojno, so ostale na Daljnem vzhodu tako rekoč za policaja Združene države Severne Amerike, katerih se želi zlasti posluževati Velika Britanija, da bi mogla z njihovo pomočjo izvajati pritisk na Japonsko, da ne bi važni angleški interesi v Aziji bili preveč oskodovali. Združene države Severne Amerike so res izpočetka zavzele nasproti Japonski zelo odločno stališče in so odpovedale trgovinsko pogodbo z njo, s čemer je japonsko gospodarstvo zelo občutno prizadeto. Japonska prodaja v Ameriko največ svile, dobiva pa od nje zlasti orožje. Od konca lanskega leta dalje pa je med Japonsko in Severno Ameriko v gospodarskem oziru brezpogodbno stanje, ki se mora končati ali z gospodarsko borbo med obema državama, ali pa z novo pogodbo, oziroma z obnovo prejšnje. Zaradi tega so politični odnosi med obema državama ves čas hudo napeti. V zadnjem času pa so nastopili očividno taki dogodki v mednarodni politiki, da so Združene države Severne Amerike postale nasproti Japonski čisto nepričakovano precej popustljive.

Te dni je imel v Washingtonu sejo odsek senata za zunanjo politiko, ki se je posvetoval o dveh predlogih, naperjenih proti Japonski. Prvega je stavil senator Pittman, ki pooblašča predsednika Roosevelta, da prepove ves izvoz USA na Japonsko in ves uvoz Japonske v USA. Drugi predlog, ki ga je stavil senator Schwellenbach, je prvemu enak, ne pooblašča pa za izvajanje takega sklepa predsednika Roosevelta, temveč ameriški kongres sam. Vlada sama je bolj naklonjena predlogu Pittmana, ker, dokler traja vojna v Evropi, ne želi, da bi kongres preveč mešal njeno politiko, ki je danes popolnoma v rokah predsednika. Vprašanje pa je, ali washingtonska vlada sama želi popolno prekinitev trgovinskih odnosov z Japonsko ali ne, tako da bi omenjena predloga v senatovem odboru stvarno ne pomenjala ničesar drugega, kakor da hoče Washington izvajati čim večji pritisk na japonsko vlado, da bi le-ta bila bolj popustljiva v razgovorih, ki se med obema vladama že dolgo vodijo z ozirom na ameriške politične in gospodarske interese na Kitajskem, kjer hoče biti edini gospodar Japonska.

Obnašanje Washingtona v najnovejšem času kaže, da Združene države Severne Amerike nočejo več gnati spora z Japonsko do skrajnosti. Sam državni tajnik za zunanje zadeve Hull je te dni časnika izjavil, da upa, da bodo odnosi med Ameriko in Japonsko ostali prijateljski, oziroma da se bodo še izboljšali. Pri tem se je skliceval na sklep japonske vlade, ki je pripravljena plačati državljano USA na Kitajskem odškodnino za izgube, ki so jih utrpeli zaradi vojne med Tokijem in Chungkingom. Sploh da je japonska vlada zelo prizadeva za obnovo dobrih odnosov z USA. Podobno izjavo pa je podal tudi japonski poslanik v Washingtonu, kar je med seboj v očividni zvezi, tako da predlogoma senatorjev Pittmana in Schwellenbacha ne pripisujejo več posebne važnosti. Sicer pa je znano, da se obe vladni že pogajata o novi trgovinski pogodbi in da sta pripravljena k pametnemu kompromisu. To pomeni brez dvoma politični preobrat, kakaj, še nedavno so padale z obeh strani ostre in nepomirljive izjave, ki jih je ameriška vlada podkrepila še s tem, da je sklenila izredno okrepitev svojega vojnega brodograjskega v Tihem oceanu ter postavila tudi velik načrt za številne nove gradnje bojnih ladij, na kar so v Tokiju odgovorili, da bo Japonska prisiljena storiti isto.

Združene države Severne Amerike so bile že od začetka evropske vojne poglabile svoje odnose s Sovjetsko Rusijo. To se je posebno pokazalo v tem, da se je stalno množil izvoz vojaškega materiala, zlasti letal, municije in tankov iz Amerike v Rusijo in je Vladivostok naravnost natrpan s pošilkami ameriškega vojnega blaga. To pa je zbudilo nejevoljo tako v Londonu kakor v Parizu, katerima tako pomoč Sovjetski Rusiji od strani ameriške vlademokracije umevno ne more biti všeč. V Ameriki so sicer utemeljevali svojo politiko s tem, da ima USA največji interes na tem, da se okrepi rdeča armada na Daljnem vzhodu, ki v hrbtu Japonske obenem varuje ameriške in angleške interese na Kitajskem, pa v Aziji sploh. Toda Velika Britanija odgovarja na to, da nikakor ni mogoče vedeti, ali bo Sovjetska Rusija ameriško orožje uporabljala proti Japoncem, ali pa se ga bo rajše poslu-

Kaj je Sumner Welles izvedel v Berlinu:

Nemčija bi hotela po svoje urediti vso Srednjo Evropo

Bern, 4. marca. t. Reuter: Švicarski listi objavljajo danes iz Berlina prve vesti o tem, kar so mogli izvedeti o bivanju ameriškega državnika Sumnerja Wellesa v Berlinu. Listi poudarjajo, da se je izkazalo, da stavlja Nemčija za konec sedanje vojne svoje zahteve za preobrazbo Srednje Evrope. Srednja Evropa je za Nemčijo tisti življenjski prostor, v katerega bi naj nikdo več ne posegal.

Nemčija zahteva odpravo angleških oporišč v Gibraltarju, na Malti in v Singapurju

Listi poudarjajo, da so te dni v Berlinu govorili uvodoma najprej o popolni svobodi prometa na morju. Načelo »o svobodnem morju« se mora izvesti do skrajnosti. Nikdo več ne sme imeti take premoči na morju, da bi lahko sam narekoval svoje zakone o prometu in življenju na morju.

Anglija in tudi druge države ne bi smele več imeti pravice, da bi lahko izvajale blokado nad komer koli. Tudi pomorske ožine se morajo preobraziti tako, da nikdo ne bo mogel enostransko zapirati ali odpirati teh najvažnejših prehodov iz enega morja v drugo. Nemčija bo predvsem morala zahtevati, da se spremeni posest Gibraltarja, Maltine in pa Singapurja.

Ni izključeno, da se je govorilo o tem v tej smeri, da bi se naj ti važni mednarodni prometni prehodi postavili pod nekaj mednarodni režim, ki bi deloval približno tako, kakor deluje mednarodna kontrola nasproti Gibraltarju — v mestu Tangerju. Seveda se vse to more izpeljati samo tedaj, če Nemčija zmaga, kajti nemogoče je, da bi kdaj zapadni velesili mogli sprejeti take

pogoje, ki bi jih popolnoma razorožili. Odstavek o Malti in najbrž nato še o Suezu bo pa mogoče naletel na večje razumevanje v Italiji, dasi bi Italija tudi težko prenašala kakšno mednarodno komisijo na Malti.

Srednja Evropa »nemški življenjski prostor«

V drugem delu razgovorov se je pa največ govorilo o tistem, kar se nanaša na »nemški življenjski prostor«. Ameriški vladni krogi bi posebno to radi razčistili, kajti v tem oziru bi radi izvedeli kaj več o tem, kje so meje nemških nadržov.

Govori se, da so v Berlinu Sumnerja Wellesa rekli,

da želi Nemčija v Srednji Evropi izvajati nekako tako nadoblast, kakor jo izvajajo Združene države Severne Amerike nad zahodno polovico zemeljske oble. Če so te vesti resnične, tedaj bi skušala nemška diplomacija uveljaviti v Srednji Evropi svoje »Monroejevo načelo«.

V skladu s tem načelom bi nato Nemčija lahko zahtevala, da se v ta del Evrope nikdo ne sme vmešavati, prav tako pa bi Nemčija tudi lahko zagovarjala misel, da more in sme samo ona urejati usodo in način življenja Čehom — kar je že storila — in Poljakom, ki so bili premagani in zanje še ni bilo določeno, kakšna bo njihova oblika narodnega in upravnega življenja. Poljska živi sedaj še zmerom pod vodstvom guvernerja kot vojno ozemlje zase.

Madžari se razburjajo

V Budimpešti zanikajo

Budimpešta, 4. marca. t. Havas: Madžarski vladni krogi uradno odločno zanikajo vest, da bi bil nemški vođa kanceler Hitler izjavil ameriške-mu državniku Sumnerju Wellesu, da ne misli Nemčija izvajati svojega gospodstva samo nad Poljsko, ampak tudi nad Madžarsko.

V Budimpešti posebno potrjujejo, da se na Madžarskem volja za samostojno in neodvisno življenje naslanja na trdne temelje. Madžarski vladni krogi mirno spremljajo vse vesti in govorice o nekem nemškem »življenjskem prostoru« in so prepričani, da so vse to samo domneve, ker se govori včasih o tem, da smatra Nemčija za svoj življenjski prostor vso Srednjo Evropo, nato pa se govori tudi o posameznih srednjeevropskih državah, ki naj pridejo v ta življenjski prostor.

Vsi ti načrti pa so seveda zvezani s potekom vojne. V tej vojni pa je Madžarska nevtralna in se prav gotovo ne bo vmešavala v račune in načrte, ki si jih spletajo drugi, ampak bo trdno ščitila svojo nevtralnost, ker s tem brani najbolj spešno vse svoje ideale. Moč teh idealov pa bo najbolj potrebna tedaj, ko se bo po koncu vojne gradil nov svet, za katerega pa je sedaj še pre zgodaj določati njegove prave oblike.

Sumner Welles v Laussani

Bern, 4. marca. AA Reuter: Državni podtajnik Združenih držav Sumner Welles je prispel danes v Basel in nadaljeval pot v Lausanne. Zdi se, da misli Sumner Welles v Laussani ostati do srede.

Uvoz nemškega premoga v Italijo:

Italijanska protestna nota v Londonu

London, 4. marca. t. Havas: Angleški vladni krogi poudarjajo, da niso resnične vesti, ki so se razširile iz Rotterdama, da bi Anglija še za dva meseca odložila izvajanje kontrole nad izvozom nemškega premoga v Italijo. V Londonu odločno izjavljajo, da se je zopet na izvoz nemškega premoga v Italijo po morju začela uradno izvajati od 1. marca naprej. Ta zopet bi se nanašala tudi na štiri italijanske parnike, ki so se odpluli iz Rotterdama s tovorom premoga in se nato vrnil nazaj v nizozemska pristanišča.

Italijanski parniki odpluli polni premoga domov

Amsterdam, 4. marca. t. Reuter: Pet italijanskih parnikov je danes zjutraj odplulo iz Rotterdama s tovorom nemškega premoga. V pristanišču čaka na odhod še devet italijanskih parnikov, ki mislijo odpluti še v teku tega tedna.

Tukajšnji italijanski zastopniki so namreč prepričani, da Anglija ne bo preprečila tem italijanskim parnikom, da bi lahko ta svoj tovor še prepeljali v Italijo. Med parniki, ki so danes odpluli iz pristanišča, je tudi parnik »Orata«, ki je že v soboto odplul iz nizozemskih voda proti Italiji, pa se je vrnil v Rotterdam po navodilu, ki ga je prejel od italijanske vlade iz Rima.

Vsi ti italijanski zastopniki so prepričani, da bo angleška vlada še dovolila vsem 15 italijanskim parnikom, ki so sedaj natovorjeni z nemškim premogom, da bodo lahko odpluli v svoja domača pristanišča. Toda v Rotterdam ne bo prišel več noben italijanski parnik, da bi tam nakladal nemški premog.

Obseg italijanske protestne note

Rim, 4. marca. t. Reuter: Tukajšnji mednarodni krogi obširno komentirajo dejstvo, da je italijanska vlada poslala angleški vladi protestno noto zaradi tega, ker je Anglija sklenila preprečiti prevoz nemškega premoga v Italijo. O vsem tem pa prevladuje med tujimi opazovalci v Rimu naslednje mnenje:

ževala, oziroma se ga že poslužuje proti Finski, to se pravi toliko, kakor proti Angliji in Franciji ter njunim interesom v Evropi. V Angliji so sedaj očividno mnenja, da je boljše ohraniti dobre odnose z Japonsko, ki bi se lahko dala uporabiti proti Sovjetski uniji, če bi le ta res ostala ob boku Nemčije v vojni, ki se lahko razširi še na Prednjo in osrednjo Azijo.

Zdi se, da je to stališče v Washingtonu zmogalo in da so zdaj tam pripravljeni na kompromis z Japonsko. Da je taka politika zelo v prilog Japonski, ni treba še podčrtavati, vprašanje je samo to, kdo bo imel od tega največji dobiček in ali se bo Japonska res tako usmerila, kakor upajo v Londonu in Parizu.

1. Italijanska protestna nota je zelo podobna ameriški protestni noti, ko se je ameriška vlada pred kratkim v Londonu pritožila nad tem, da angleške vojne ladje pregledujejo in plenijo ameriško pošto za Nemčijo. Italijanska protestna nota je v bistvu zelo podobna noti, ki jo je vložila ameriška vlada.

2. Italijanska vlada ne upošteva razlogov, zaradi katerih mora Anglija preprečiti nemški izvoz. Italijanska vlada ne upošteva vsega tistega, zakaj so zavezniki poostri blokado proti nemškemu izvozu. Ostale nevtralne države trpe zaradi pomorske vojne mnogo več, pa še nobena ni protestirala zaradi ovir gospodarskega značaja.

3. Italijanska protestna nota bi naj tudi po-

Pogovori v spodnji zbornici:

Kakšna so bila pogajanja za mir v Dublinu

London, 4. marca. t. Reuter: Danes popoldne se je vršila v spodnji zbornici razprava o tem, kaj je počel angleški zastopnik lord Tewistock v Dublinu, ko se je s tamkajšnjim nemškim poslanikom pogovarjal o miru (nemški poslanik je še v Dublinu, ker Irska ni vstopila v vojno in je izjavila, da je nevtralna).

Državni podtajnik v zunanjem ministrstvu Butler je moral odgovorjati na celo vrsto vprašanj o teh Tewistockovih razgovorih v Dublinu. Butler je poudaril, da so vesti o teh pogovorih prišle v javnost dne 1. marca. Kot zastopnik angleške vlade mora izjaviti, da niso bila lordu Tewistocku dana nobena pooblastila za kakšno take razgovore, prav tako pa tudi ni prejel nikakšen namig za te razgovore.

Ko se je lord Tewistock vrnil v London, je objavil nekaj podrobnosti o svojih dublinskih pogovorih; menil je, da so bili to predlogi, ki bi bili godni za mirovna pogajanja z Nemčijo. Te predloge je Tewistock sporočil zunanjemu ministru lordu Halifaxu. Toda naj so bili ti predlogi kakršni koli, nikakor ni bilo mogoče ugotoviti, ali je te predloge sporočila nemška vlada, ali so resnični izraz volje nemške vlade, ali pa sploh niso avtentični.

Vsekakor je važno, je poudaril Butler, da je nemško poslanstvo v Dublinu uradno zavrglo vse te predloge.

Razprava o Dardanelah

Nato je več poslancev vpraševalo Butlerja, kako je lord Tewistock mogel dobiti te pismene mirovne predloge iz nemškega poslanstva v Dublinu. Butler jih je zavrnil, da ve o tem samo to, kar je bilo v časopisih. Prav gotovo pa Tewistock ni postopal po navodilih angleške vlade, ko je opravljal ta del svojega dela.

udarila, da so v nevarnosti odnosi med Anglijo in Italijo, ki so bili urejeni s pogodbo med obema državama, ki je bila podpisana dne 16. aprila 1938.

Nota v Londonu proučujejo

London, 4. marca. t. Reuter: Italijanska protestna nota je bila danes vložena v angleškem zunanjem ministrstvu. V noti poudarja italijanska vlada, da mora protestirati proti načelu izvajanja kontrole na morju in proti izvajanju kontrole nad poštnimi pošilkami, ki jih prevažajo italijanski parniki; to kontrolo opravljajo angleške vojne ladje na odprtem morju in ne v angleških teritorialnih vodah.

Italijanska nota je v zvezi z izjavo angleške vlade, da bo po 1. marcu prevoz nemškega premoga v Italijo podvržen angleški kontroli. Italijanska nota poudarja, da je ta korak angleške vlade zelo prizadel italijanske koristi in italijanska vlada ponavlja svoj protest proti temu sklepu. Kajti italijanska vlada je prepričana, da je ta ukrep proti besedilom in proti duhu mednarodnega prava, ki štiti trgovinske koristi nevtralnih držav.

Dolžnosti in okoliščine kontrole, katerim se morajo nevtralnici podvreči, lahko silno škodujejo slehernemu gospodarstvu in lahko povzročijo veliko zmedo v gospodarskem življenju nevtralecev.

Takoj za tem je v spodnji zbornici začela razprava o tem, zakaj se je te dni razširilo toliko vesti o Turčiji in o morebitnem prehodu vojnih ladij skozi Dardanele.

Državni podtajnik v zunanjem ministrstvu Butler je poudaril, da imata Francija in Anglija pogodbo o skupni pomoči s Turčijo. Kadar bo Turčija vstopila v vojno, lahko po določbah čl. 20. pogodbe iz Montreuxa zavezniški dobe od Turčije takoj dovoljenje, da naj njihove vojne ladje pridejo v Črno morje. Prav tako se med pogajanja za zavezniško pogodbo s Turčijo ni govorilo o čl. 19. dogovora, ki je bil sklenjen v Montreuxu.

Oto Habsburški odpotoval v USA

Lisbona, 4. marca. b. Oto Habsburški je odpotoval z znanim ameriškim letalom »American Clipper« v Združene države. Tam bo imel več predavanj, na katerih bo skušal poslušalce pridobiti za svojo idejo. Oto Habsburški želi vzpostavitev avstroogrške monarhije.

Židovski nemiri v Palestini

Jeruzalem, 4. marca. b. Pri zadnjih velikih judovskih demonstracijah v Tel Avivu je bilo ubiti več demonstrantov in tudi nekaj britanskih častnikov. Do teh demonstracij je prišlo zato, ker je britanska vlada sprejela sklep o prepovedi prodaje zemljišč Židom. Verjetno je angleška vlada storila to odločitev zaradi tega, da bi lažje nabirala vojaške novice za sedanjo vojno.

V Haifi so židovski demonstranti napadli policijsko postajo s kamenjem ter poškodovali policijski avto. Policija je demonstrante razgnala.

Politični zapiski

Prepiri med Nemci

Prepiri med Nemci v Jugoslaviji se množe. Kakor poroča zadnja številka njihovega glavnega glasila »Deutsches Volksblatt«, ki izhaja v Novem Sadu, je znani vodja nemških »obnavljajevcev« dr. Awender vsem nemškim tistom poslal svoja pisma, kjer pravi, da polemike med nemškimi strujami ne bo več javno nadaljeval, pač pa »bo spregovoril na drugem mestu.« — »Deutsches Volksblatt« dostavlja temu pismu, da tako pisanje pomeni prav za prav grožnjo, da pa se te dr. Awenderjeve grožnje nihče ne boji ter pravi: »Po naših mislih v nemški narodni skupini danes ni nobenega vprašanja, ki bi ga ne mogli odkrito in moško obravnavati ter mirno ter prijateljsko rešiti.« Potem pa nemško glasilu očita dr. Awenderju, češ da demagoško zavija dejstva, pri tem brani svoje založno podjetje pred Awenderjevimi očitki, češ da je dobičkonosno podjetje, ko pa je resnica ta, da je tisk za nemško stvar prav tako nujna potreba kakor gospodarske in kulturne organizacije in šole. Sicer pa — sklepa »Deutsches Volksblatt« svojo polemiko — je nekada dr. Awender vodil hudo opizicijsko borbo v želji, da bi postal deležen kakega »položajčiča«. Zdaj pa je svoj »položajčič« dobil, ko je bil izvoljen za predsednika delniške družbe Agrarije v Novem Sadu.

Spominska plošča rajnemu Ljubi Jovanoviću

V Kotoru so v nedeljo slovesno odkrili spominsko ploščo na hiši, kjer se je rodil rajni Ljuba Jovanović, veliki srbski državnik in učenjak, ki je v politiki zvesto in nesebično delal za načela narodne radikalne stranke. Poleg rajnega Protiča je bil rajni Ljuba Jovanović najgloblji mislec srbske radikalne stranke ter mož čistih rok, kakor je bil tudi Protič. Zato je močno pomembno, da je govornik Radjenović dejal v slavnostnem govoru: »Naj si bodočim rodovi ponosne Boke jemljejo zgled na Ljubi Jovanovića ter naj se pri njem uče brez osebnih interesov in ambicij služiti kralju in domovini.«

Vpliv Hrvatov v Belgradu

Šibenika »Nova Tribuna« prinaša članek, kjer se bori zoper zmotno naziranje, češ da Hrvati niso Slovani. V drugem članku pa list prinaša te-le podatke: »Vpliv Hrvatov v Belgradu se čuti vedno bolj v vsem državnem in političnem življenju. Poleg petih hrvatskih ministrov, izmed katerih imajo trije najvažnejša ministristva: finančno, trgovinsko in pošto, so Hrvati prišli na čelo tudi nekaterih zelo važnih ustanov. Tako stoji Hrvati na čelu uprave državnih monopolov, pošte, hranilnice, našega največjega delarnega zavoda, PRIZADA, ki vodi vse gospodarstvo, ter oddelka za zunanjo trgovino, ki v svojih rokah drži vsa naša zunanja trgovina, izvozno in uvozno. Podguverner Narodne banke je še od poprej Hrvat. Poleg tega je od sklenjenega sporazuma dalje prišlo v Belgrad še več ko sto Hrvatov na razna važna mesta.«

Ustavljene frankovski listi

Belgrajsko »Vreme« poroča: Zagrebški odvetnik, pisatelj in politik g. dr. Mije Budak kakor tudi g. dr. Stjepan Buč ter drugi so se vedno v policijskem pritvoru v Zagrebu. Sprva je bilo prijetih 26 skrajnežev, pozneje pa je policija prišla še nekaj znanih frankovcev. Danes pa je izšla prepoved, da njihovi listi ne smejo več izhajati. Ustavljen je Budakov list »Hrvatski narod« ter Bučeva »Nezavisnost«, ki sta ostro pisala zoper politiko, katero vodi g. dr. Maček in Hrvatska selj. stranka.

Zagrebški »Merkur« se hoče osamosvojiti

»Zagrebški list« prinaša poročilo, kjer pravi: »Razmere med društvom Merkur in med SUZOR-jem že leta niso taki, kakršni bi morali biti. Vse kaže, da SUZOR ima Merkurja za nepotreben balast, zaradi česar je poprej bilo več poskusov, da bi se Merkur, če že ne docela likvidiral, da bi bil vsaj docela podrejen SUZORju in bi se njegova samostojnost omejila. Društvo Merkur je redno dajalo svoje odvišne dohodke SUZORju ter je temu dodajalo še razne refundacije ter nagrade uradnikom blagajne, tako da je SUZOR v teku zadnjih 15 let od Merkurja dobil okoli 18 milijonov dinarjev. SUZOR pa, ne le, da Merkurju ni nič dal, marveč je celo posojilo za sanatorij dal šele po velikem boju in na obresti. Treba pa je naglasiti, da SUZOR iz svojih ogromnih kapitalov ni zgradil še niti ene ustanove, kakršna je Merkurjev sanatorij. V vrstah Merkurjevcev je velika nezadovoljnost zoper SUZOR, zaradi česar zahtevajo, naj SUZOR odpiše svoja posojila, katera je dal Merkurju, ker je SUZOR ta denar v obliki viškov že že večkrat prejel. Članstvo Merkurja odločno zahteva, naj se Merkurjeva bolniška blagajna docela loči iz SUZORjeve kompetence ter naj postane samostojen organ društva Merkur. Prav tako je začeta akcija, naj se društvo Merkur oprosti vseh davščin, ker kot izrazito socialna ustanova ni pridobitno podjetje...«

Mita Dimitrijevič pravi

Bivši narodni poslanec Mita Dimitrijevič, ki se je v Nišu pogovarjal te dni s predsednikom vlade g. Dragišo Cvetkovičem, nakar je takoj odstopoval v Knjaževac k Aci Stanojeviću, je častnikarjem, kakor poročajo belgrajski listi, izjavil: »Lahko vam rečem in po-panavljam, da je vprašanje zbiranja radikalov še vedno pereče in da pogajanja niso ustavljena.«

Kaj poreče državni tožilec

Na razsodbo belgrajskega sodišča o tožbi Stojadinovičevega brata zoper poslanca Pantića, kateri je Stojadinovičevemu bratu očital v interpelaciji, da je posiljal v svet lažniva poročila o naši državi, nakar je pred sodiščem nastopil dokaz resnice ter bil potem oproščen, piše zdaj zagrebški »Jutarnji list«: »Razsodba je bila izrečena. In kaj zdaj? Če navaden človek razširja lažnive govorice ter škoduje državi v inozemstvu, je to zločin, ki se kaznuje z robijo. Če pa brat bivšega predsednika vlade to dela, ko je sodišče to že ugotovilo, opravičeno vprašamo, ali postavbe veljajo za vse enako? Ali bo zdaj državni tožilec na podlagi te razsodbe izvršil svojo dolžnost? Delo zoper državne interese je sodnijsko menda dovolj ugotovljeno.«

Zagreb, 4. marca. b. Ban dr. Šubišić je sprejel opolnomočenega ameriškega poslanika v Belgradu Arturja Blissajana ter ameriškega konzula v Zagrebu Johna Jamesa Melija.

Hrvati zahtevajo samostojno socialno zavarovanje

Uspehi zagrebške ankete, ki je zahtevala, da se SUZOR razmeji ter Hrvatska dobi svoje zavarovanje

Kakor smo že poročali, je bila v Zagrebu na borzi dela usadna anketa, ki naj bi se izrekla o spremembi socialnega zavarovanja na Hrvatskem. V nedeljskem »Hrvatskem Dnevniku« beremo o tej anketi tole poročilo, katero prinašamo, ker mora zanimati tudi vse slovenske zavarovance in delodajalce. Poročilo se glasi:

»Na anketi so obravnavali načrt uredbe o razmejitvi SUZORja na podlagi čl. 8 uredbe o prenosu poslov ministrstva socialne politike, ki ga je izdelal oddelček za socialno politiko banske oblasti in ki so ga dobili interesi, da ga pregledajo in povedo svoje pripombe. Komisar Merkurja dr. Crnčić naglašja takoj spočetka, da je po uredbi o banovini Hrvatski z dne 26. avgusta 1939 prenesena oblast v vprašanih socialne politike, torej tudi SUZORja, na bana banovine Hrvatske za področje banovine in da je danes treba začeti organizacijo samostojnega nosilca socialnega zavarovanja za banovino Hrvatsko.

Socialni institut saveza hrvatskih zasebnih nameštencev je v istem smislu izdelal svoj poseben načrt uredbe o razmejitvi SUZORja ter o organizaciji samostojnega nosilca socialnega zavarovanja v banovini Hrvatski, kakor je to v soglasju s sklepi vrhovnega sveta hrvatske delavske zveze ter zveze hrvatskih zasebnih nameštencev.

Obravnave so se udeležili zastopniki vseh

interesentov na socialnem zavarovanju, ki so povedali ter razložili svoje misli glede tega, kako naj bi se SUZOR razmejil, ter tudi glede načel, ki naj bi na njih temeljilo bodoče socialno zavarovanje banovine Hrvatske. Delodajalci in delojemalci so bili vsi enih misli, naj bi se razmejitev SUZORja čim prej izvedla v smislu uredbe o banovini Hrvatski ter v smislu uredbe o prenosu poslov ministrstva socialne politike na banovino Hrvatsko.

Na zadnje je bil na predlog oddelčnega predstojnika izvoljen ožji odbor, ki je dobil nalogo, naj na podlagi obeh načrtov banske oblasti in socialnega instituta, izdela končni načrt uredbe o razmejitvi SUZORja ter ustanovitvi samostojnega nosilca socialnega zavarovanja za banovino Hrvatsko.

Ta anketa je pokazala, kako resno in s kolikim zanimanjem interesi spremljajo to silno važno vprašanje, ki je važno za delojemalce, delodajalce in za gospodarsko življenje banovine Hrvatske sploh. Oddelčni predstojnik, ki temu važnemu vprašanju posveča polno skrb, je s posebnim zanimanjem spremljal razlaganje govornikov, ki bodo njihovi predlogi v končnem načrtu dobili polno razumevanje.

Tako zdaj stvar stoji in s tem naj bi razumela tudi slovenska javnost, da ne bo škode za slovenske interese in za slovensko gospodarstvo, kakor smo že tolikokrat naglašali.

Delo odbora, ki nadzira cene

Belgrad, 4. marca. AA. Odbor za nadzorstvo nad cenami, kakor ga določa čl. 5, odstavek 2, uredbe o nadzorstvu nad cenami, se je sešel danes dopoldne v trgovinskem ministristvu na svojo prvo sejo pod predsedstvom pomočnika trgovinskega ministra dr. Sava Obradovića. Seje so se udeležili vsi člani odbora, in sicer poleg predstavnikov trgovinskega ministristva, kmetijskega, socialnega in notranjega ministristva, nato zastopniki glavne združne zveze, osrednjega tajništva Delavskih zbornic, Zveze nabavljajnih združ, centrale industrijskih korporacij ter Trgovinske in obrtniške zbornice v Belgradu. Ko je odbor uredil nekatera upravnna vprašanja v zvezi z izvedbo uredbe glede nadzorstva nad cenami, kakor tudi vprašanja iz-

popolnitve seznama modre galice, je določil program in način svojega dela kakor tudi glede dela urada za nadzorstvo nad cenami.

Sklenjeno je bilo, da bo urad takoj začel pregledovati povišanje cen, ki je nastopilo še pred uveljavitvijo uredbe o nadzorstvu nad cenami, in da vse primere neupravičenega povišanja cen preuči in morebiti pripravi tudi maksimiranje tistih cen. Razen tega je odbor ugotovil, da so po uveljavitvi uredbe o nadzorstvu nad cenami nekateri prodajalci povišali cene nekaterim predmetom, ki spadajo pod nadzorstvo nad cenami brez predhodne odobritve pristojnih oblasti. Vsi taki primeri bodo najstrože kaznovani.

Kako je govoril kmetijski minister v Vojvodini

Belgrad, 4. marca. m. Včeraj je bilo po državi več zborovanj, ki so jih sklicale posamezne politične stranke. Med drugim je imel zborovanje v Subotici kmetijski minister dr. Branko Čubrilović. Po poročilu, ki ga objavlja današnja »Politika«, je dr. Čubrilović v svojem govoru med drugim brnil sporazum s Hrvati. V nadaljnjih svojih izjavah je bil pa dotaknil tudi vprašanja, čigava je Vojvodina, ter je po poročilu, objavljenem v »Politiki«, izjavil dobesedno: »Vojvodina je narodna. Vojvodina je tudi srbska in tudi hrvatska, prav tako je tudi madžarska in nemška v pogledu pravice in enakosti narodnih manjšin. Vojvodina pripada vsem narodom, ki delajo v njej. Zakaj bi bili Madžari v kleti, v kleti samo zato, ker nimajo hiše in zato, ker imajo samo hektar zemlje. Vojvodina je bila doslej veleposelstvenica ter bankarska in kartelistična zemlja. Združimo se vsi v socialno združeno fronto, tedaj bo Vojvodina v resnici srbska in tudi hrvatska, prav tako kot bo tudi lastnina narodnih manjšin, ki živijo na tem področju.« V nadaljnjih izjavah je Čubrilović izjavil, da bo od mi-

nistrskega sveta zahteval pooblastilo, da lahko izvrši revizijo agrarnega maksimuma in supermaksimuma. Pravi, da je pred kratkim razdelil 35.000 jutrov zemlje v pančevačkem okraju, 10.000 jutrov v Metohiji, včeraj pa 1000 jutrov v Novem Sadu.

Zanimivo bi bilo vedeti, ali minister Čubrilović deli zemljo razen med Srbe, kar je razumljivo, tudi samo med Madžare in Nemce.

Nadalje se je minister Čubrilović pečal tudi z zadnjo davčno reformo, ki jo je izvedla kr. vlada ter je dejal: »Mi smo internirali vse tiste, ki so proti državi in ki nočejo plačevati davkov, ali pa prikrivajo svoje premoženje. Naša vojska mora biti dobro preskrbljena. Čeprav nihče od nas ne želi vojne, moramo biti pripravljeni.« Končno je govoril o prenosu PRIZADA. Svoja izvajanja je pa zaključil s pozivom: »Vsi vi, Srbi in Madžari, in drugi, podpirajte zemljoradniško stranko, Hrvati pa naj podpirajo svojo seljačko stranko, in ta režim bo napravil državo srečno in narod zadovoljen.«

Agent Marković obsojen na 2 leti

Belgrad, 4. marca. m. Na tukajšnjem sodišču se je danes nadaljevala in zaključila razprava proti Marku Markoviću, ki je ustrelil ravnatelja Prizada dr. Edo Markovića. Sodišče je agenta Markovića zaradi uboja dr. Ede Markovića obsojilo na dve leti strogega zaporja in na plačilo vseh sodnih stroškov. Njegov zagovornik je vložil priziv.

Drobne novice s Hrvaškega

Križevci, 4. marca. b. Pred kratkim je bila v Križevcih pri okr. sodišču vložena zanimiva tožba zaradi motenja posesti. Križevski škof dr. Dionizije Njard je tožil 185 kmetov, ker so nasilno pričeli sekati 1200 jutrov gozdov, druga tožba pa je bila vložena proti 146 kmetov, ker so pričeli nasilno izkoriščati 185 jutrov travnikov.

V križevačkom okraju je uničevanje gozdov zavzelo velik obseg in kmetje sekajo celo dreve, ki še ni zrelo za sežnjo.

Slavonska Požega, 4. marca. b. Državno tožilstvo je prejelo ovadbo proti družini, ki je ponarejevala 10-dinarske kovance.

Srbske stranke se gibljejo

Belgrad, 4. marca. m. Če povzamemo vse, kar se je čez nedeljo do danes zgodilo v življenju naših strank, lahko rečemo, da so v akciji za združitev radikalnih skupin z JRZ stopili zopet v ozadje vsi drugorazredni politiki in da nadaljujejo akcijo spojitve disidentske radikalne skupine z JRZ same g. Aca Stanojević in g. Dragiša Cvetković.

V JNS se vedno bolj opazajo zbiranja bivših radikalnih pristajev, katerim vedno manj ugaja nastopanje Jovana Banjanina z govori na shodih in v člankih, ki jih objavlja v »Jugoslovanski Otadžbini« in neodkrito zadržanje dr. Kramerja in drugih.

Kar se tiče zemljoradniške stranke, g. dr. Čubrilović zavzema vedno bolj neprijateljsko stališče proti JRZ, medtem ko šef ZJ dr. Gavrilović pasivno, bivši minister inž. Vojša Djordjević pa odkrito kaže simpatije JRZ.

Tudi v DS se je začela po Davidovičevi smrti kazati struja, ki ne bi bila nenaklonjena sodelovanju z JRZ, in ljudje, ki znajo čitati med vrstami, nam pripovedujejo, da celo g. Milan Grol ne bi bil daleč od tega.

Razmejitve med Nemčijo in Sovjetijo končana

Moskva, 4. marca. t. Reuter. Mešana obmejna komisija med Nemčijo in Sovjetijo je začela delovati dne 5. oktobra 1939. Sedaj je končala svoje delo in je bilo ob vseh novih mejah določenih približno 8000 stražarskih mest. Obe vladi sta že ratificirali sklepe te obmejne komisije in je sedaj meja končno javno določena.

Ob obletnici papeževega kronanja v Belgradu

Belgrad, 4. marca. m. V soboto, 2. marca, ob 11. dopoldne se je zbrala belgrajska duhovščina z nadškofom dr. Ujčićem na čelu v apostolski nunciatu in čestitala nunciju msgr. Feliciju ob obletnici kronanja papeža Pija XII. Nuncij msgr. Felice je dejal, da bo rad sporočil sv. očetu vdanost duhovščine. Potem je duhovščini podelil papežev blagoslov.

V nedeljo je bila v cerkvi Kristusa Kralj slavnostna pontifikalna sv. maša. Med sv. mašo je imel nadškof dr. Ujčić pridigo o besedah »Ti si Peter«. Polagal je vernikom na srce, naj vedno branijo čast in ugled sv. očeta.

Popoldne je bila v dvorani Doma bojevnikov slavnostna akademija s izbranimi pevskimi in glasbenimi točkami ter slavnostnim govorom. Akademijo so med drugim obiskali nadškof dr. Ujčić, apostolski nuncij msgr. Felice, več članov diplomatskega zbora, belgrajska duhovščina ter članstvo vseh katoliških društev in organizacij, ki so prostorno dvorano napolnili do zadnjega kotička.

Minister dr. Krek med zaupniki ljubljanske okolice

Ljubljana, 4. marca. Danes ob 10 je bila seja okrajne organizacije JRZ za ljubljansko okolico. Sejo je vodil podpredsednik okrajne organizacije Miloš Stare. Politično poročilo o zunanjem in notranjem političnem položaju pa je v poldrugournem govoru podal predsednik okrajne organizacije minister dr. Krek Miha. Zastopniki vseh krajevnih organizacij, ki so bili polnoštevilno zastopani, so z veseljem pozdravili poročilo g. ministra dr. Kreka ter izrekli dr. Korošču in njemu neomajno zaupanje.

Po poročilu g. ministra dr. Kreka je bil razgovor o organizacijskih zadevah, kakor tudi o vseh drugih važnih vprašanjih, gospodarskih in političnih.

Študijski dan Akademске zveze

v beli dvorani »Uniona«

Kot uvod v letni semester priredi Akademška zveza na god sv. Tomaža Akvinskega, v četrtek, 7. marca študijski dan za akademsko mladino s sledečim sporedom:

Predpoldne: ob 7 sveta maša z nagovorom (Fant in dekle) pri oo. cistercijancih, Poljska cesta 6. Po maši skupen zajtrk. Ob 8.30 pozdravna beseda prevzvišenega. »Papež Pij XII., ravn. inž. Sodja, »Sv. Tomaž Akvinski — filozof krščanskega srednjega veka«, univ. prof. dr. A. Turk.

Popoldne: ob 14.30 »Razul krščanske Evrope«, dr. C. Zehot. Ob 16 pozdravna beseda gosp. bana dr. Natlačen. »Prezre naše publicistike, akademiki.« — Kat. akademičarke, akademiki in gg. starešine iskreno vabljene!

Bog živi!

Akademška zveza.

V čast odhajajočemu italijanskemu poslaniku

Belgrad, 4. marca. AA. Danes opoldne je v salonih protokola v zunanjem ministristvu zunanji minister Cincar-Marković priredil kosilo v čast italijanskega ministra Maria Indellija, ki odhaja za veleposlanika v Tokio, in njegove gospe. Kosila so se udeležili višji uradniki italijanskega veleposlaništva in višji uradniki jugoslovanskega zunanjega ministristva.

Plovba na Savi se je začela

Belgrad, 4. marca. AA. Ker se je na Savi stopil led in je plovba mogoča, je ravnateljstvo za rečno plovbo začelo od 1. marca odprlo promet na reki Savi od Belgrada do Siska in obratno po obstoječem plovbenem redu. Ladje odhajajo iz Belgrada proti Sisku kakor tudi iz Siska proti Belgradu vsak četrtek in nedeljo.

Kako je bilo zbito belgijsko letalo

Berlin, 4. marca. AA. DNB: Neko nemško ogledniško letalo, ki se je vrčalo s poleta nad Severno Francijo, je bilo včeraj napadeno od 7 angleških letal tipa »Harikan«. Ker je pilot nemškega leta mislil, da se se zmerom nahaja nad francoskim ozemljem, je v borbi z angleškimi letali bil popolnoma prepuščen, da so vsa letala angleška. Prišlo je do borbe in zbito je bilo eno angleško letalo, medtem ko se je nemškemu letalu posrečilo nepoškodovano vrniti v svoje oporišče. Kakor pa se je pozneje ugotovilo, se je ta letalska bitka odigrala na belgijskem ozemlju, nekoliko minut poleta stran od francoskega ozemlja. Kar se tiče zbitega letala, gre za belgijsko lovsko letalo angleškega tipa Harikan.

V zvezi s tem dogodkom je belgijski veleposlanik v Berlinu vložil danes v zunanjem ministristvu protest, nakar mu je bilo izrečeno obžalovanje od strani nemške vlade.

Pogajanja med Japonsko in Francijo

Tokio, 4. marca. AA. Reuter: Z merodajnega mesta so danes sporočili predstavnikom tiska, da bi se japonska vlada rada začela pogajati s Francijo za ureditev političnih in gospodarskih odnosov med Japonsko in Francijo. V ministristvu pri tej priliki pripominjajo, da so prepričani, da tudi v Franciji žele, da bi se pogajanja začela čimprej in da bi do njih prišlo mogoče že prihodnji teden. Končno poudarjajo v zunanjem ministristvu, da če drugo ne, pa dokazujejo incidenti v zvezi z bombardiranjem junanske železnice, kako je potrebno, da se uredi japonsko-francoski odnosaji.

Trgovinski sporazum med Turčijo in Italijo podpisan

Carigrad, 4. marca. AA. Stefani. Na poti skozi Carigrad proti Ankari je turški veleposlanik pri Kvirinalu sprejel častnikarje in jim izjavil, da je bil podpisan italijansko-turški trgovinski sporazum. Pri tej priliki sta dva člana turške delegacije, ki sta sodelovala pri pogajanjih, precizirala to izjavo in rekla, da bo Italija dobavljala predelane izdelke, medtem ko bo Turčija dobavljala polizdelke, surovine in predmete za prehrano. Pristavila sta, da se bo v zvezi s podpisom tega sporazuma obseg trgovske izmenjave podvojil v primeri s količinami lanskega leta.

Katastrofa velikega angleškega potniškega letala

London, 4. marca. t. Reuter. Angleško potniško veleletalo »Hannibal« se je pri kraju Rikuč, 50 km od Kuračija v Indiji zrušilo. O potnikih še ni poročil, daš jih je bilo na letalu 64.

LJUBLJANA

Novi volivni imenik

Po predpisih zakona o volivnih imenikih je mestna občina za ljubljanske volivne upravitelje napravila nove volivne imenike. V ta namen je mestni domovinski urad moral popisati vse v Ljubljani bivačje moške, rojene 1. 1920 ali prej, prav tako pa tudi vse državne in javnosoupravne uslužbenke, ki imajo svojo stalno službo v mestu, čeprav stanujejo drugje.

Tako je bilo v vsej ljubljanski občini popisanih 26.126 moških v 6917 hišah. Od teh je 22.233 volivnih upraviteljev. Poleg teh je bilo pa treba v volivne imenike vpisati tudi še 1112 upraviteljev, ki so manj kot eno leto odsotni iz Ljubljane. Vsi ti volivci, ki ne stanujejo več v Ljubljani, so vpisani na onih voliščih, kjer so volili pred svojo izselitvijo. Kakor rečeno, imajo pa v Ljubljani volivno pravico tudi vsi državni in samoupravni pragmatični uslužbenici, ki stanujejo izven mesta, službo imajo pa v Ljubljani. S temi uslužbenci se je povečalo število za 471 volivcev. Omeniti pa moramo, da imajo pogodbeni uslužbenici in dnevničarji volivno pravico v občinah, kjer stanujejo. V novem volivnem imeniku je torej v Ljubljani vseh volivcev 23.836.

Pri številu volivcev posameznih volišč se je pa pokazalo, da bi bila nekatera volišča premočna in ne bi ustrezala predpisom. Zato je bila potrebna preureditev nekaterih dosedanjih volišč in so bile pri tem upoštevane tudi upravičene želje volivcev iz Sp. Šiške in Most. Neizpremenjen je ostal obseg 6., 9., 17., 18., 19., 20., 21., 22., 23., 24., 25., 26., 27., 28., 29., 30., 31., 32., 33., 36., 37., 38. in 39. volišča, dočim so druga volišča po obsegu spremenjena. Zaradi živahne gradbene delavnosti in prevelikega števila volivcev v nekdanji Zg. Šiški je bilo treba od 2. volišča izločiti in priključiti k 1. volišču Andrejašovo in Bregarjevo ulico, del Celovške ceste, Cesto v Koseze, del Drabosnjakove ulice, Gutsmanovo in Javorškovo ulico, del Korotanske ulice, Peterčev pot, del Šišenske ceste, Šolsko ulico, del Vodnikovc ceste in Zatišje. Meja med 1. in 2. voliščem je Gutsmanova ulica in Šišenska cesta, dalje pa Večna pot.

Doslej je bila Celovška cesta razdeljena na tri dele, po novem ima pa štiri dele. Prejšnji I. del Celovške ceste je sedaj razdeljen na dva dela, da novemu I. delu pripadajo vse hiše od železniškega prelaza na Gosposvetski cesti do cerkve sv. Jerneja in Sv. Jerneja ceste. Ta del Celovške ceste ostane na 5. volišču, dočim novi II. del Celovške ceste obsega hiše do meje nekdanje občine Zg. Šiška in je dodeljena 3. volišču. Železničarjeva ulica ne voli več na 3. volišču, temveč je priključena 4. volišču. Lepodvorska ulica ne bo več volila na 5. volišču, temveč na 4., pač so pa Jesenkova, Malgajeva in Polakova ulica ter Lattermannov drevored in Ruska cesta, ki so doslej spadale k 4. volišču, sedaj dodeljene 5. volišču.

Ker bi bilo število volivcev na 7. volišču preveliko, je bilo treba Vodovodno cesto razdeliti na dva dela ter bodo sedaj vsi volivni upravitelji II. dela Vodovodne ceste, torej vsi, ki stanujejo po hišah na Vodovodni cesti od Triglavske ulice dalje do konca Vodovodne ceste proti Klečam, volili na sosednjem 8. volišču.

Po želji volivcev prejšnje občine Moste bodo pri prihodnjih volitvah volili na sedanjem 12. volišču in na novem 40. volišču volivni upravitelji iz vseh hiš ob cestah in ulicah na desni strani železniške proge Ljubljana-Zidani most ter na levi strani železniške proge Ljubljana-Novno mesto in na levem bregu Ljubljanice. Meja med 12. in med novim 40. voliščem je pa I. del Pokopališke ulice od železniškega prelaza, Predovičeva ulica ter del Slapničarjeve ulice med Staro potjo in Zaloško cesto. Sedanji II. del Zaloške ceste je razdeljena na dva dela. Novi II. del od železniškega prelaza do Slapničarjeve ulice pripada novemu 40. volišču, dočim ostane novi III. del na 12. volišču. Zaradi teh preureditev je bilo treba 10. volišču odvzeti Bernekerjevo, Moskerčovo, Sredisko, Stransko in Zvezno ulico ter jih priključiti 11. volišču. Vse hiše na desni strani železniške proge Ljubljana-Zidani most so bile odvzete 11. volišču in so deloma priključene 12., deloma pa novemu 40. volišču. Tudi hiše Vodmatske, Društvene in Krekove ulice so dodeljene novemu 40. volišču ter tako odvzeto 13. volišču.

Zaradi prevelikega števila volivcev na 14. volišču je bilo treba temu volišču odvzeti Bohoričovo, Ravnikarjevo in Zalokarjevo ulico ter jih priključiti 13. volišču, kamor bolj pripadajo tudi po svoji leži. Zaradi prevelikega števila volivcev je bilo treba tudi 16. volišču vzeti del Sv. Petra ceste in del Sv. Petra naspota od Zmajkega mostu do Znamenjske ulice ter so sedaj ti volivci priključeni 15. volišču.

Med 34. in 35. voliščem je bila potrebna naravnostna meja in so zato 35. volišču vzete Ciril-Metodova ulica, Ulica stare pravde in Zarnikova ulica ter priključene 34. volišču tako, da je sedaj meja med 34. in 35. voliščem Zarnikova ulica, ki bo podaljšana in spojena z Ambroževim trgom.

Po tej ureditvi in po stanju zadnjega dne januarja imajo posamezna volišča naslednje število volivcev: I. volišče 712 volivcev, II. 661, III. 690, IV. 658, V. 666, VI. 636, VII. 620, VIII. 669, IX. 662, X. 483, XI. 501, XII. 504, XIII. 630, XIV. 615, XV. 606, XVI. 630, XVII. 661, XVIII. volišče ima 635 volivcev, XIX. 634, XX. 701, XXI. 618, XXII. 612, XXIII. 568, XXIV. volišče ima 608 volivcev, XXV. 621, XXVI. 594, XXVII. 664, XXVIII. 669, XXIX. 474, XXX. volišče ima 446 volivcev, XXXI. 548, XXXII. 562, XXXIII. 552, XXXIV. 585, XXXV. 501, XXXVI. 683, XXXVII. 691, XXXVIII. 317, XXXIX. 471, a na XXXX. volišču bo lahko volilo 499 volivnih upraviteljev, torej v vsej Ljubljani skupaj 23.836 volivcev.

S tem, če je Ljubljana dobila nov volivni imenik, pa seveda še ni rečeno, da bi morale biti tudi kake volitve, pač pa zakon zahteva vsako 5. leto nove volivne imenike. Ker je bil zadnji volivni imenik za Ljubljano napravljen v začetku leta 1936 in se je sedaj pričelo

že 5. leto, je bil torej mestni domovinski urad po zakonu prisiljen k velikemu in težkemu delu s sestavljanjem novega volivnega imenika.

I. Jubilej zaslužnega grafičnega delavca. Preteklo soboto zvečer je priredilo grafično delavstvo v dvorani Delavske zbornice tovariški večer v počastitev zaslužnega tovariša g. Antona Štreklja, ki že 40 let požrtvovalno in zglede deluje v vretah grafične organizacije. Večera so se poleg številnih ljubljanskih grafičnikov udeležili tudi zastopniki centralne iz Zagreba in poverjeništev iz raznih krajev Slovenije. Na večeru je bilo izrečenih več govorov, v katerih so posebno poudarjali zasluge g. Štreklja za »Dobrodelnost, ki skrbi za vdove in sirote grafičnikov. Tajnik organizacije g. Kosem je elavljencu v zahvalo za dolgoletni trud izročil častno diplomu. Pri večeru sta sodelovala pevski zbor in orkester »Grafike« pod vodstvom prof. Danila Cerarja in Karla Tratarja.

Vojaško opremo po novi uredbi

za g. aktivne in rezervne častnike nabavite najugodnejše pri trdki

S. Klimanek, Ljubljana, Šelenburgova 6

I. Ljubljanska podružnica Legije koroških borcev je v soboto zvečer podajala obračun svojega dela v preteklem letu. Zborovanje je bilo zelo dobro obiskano in je njegov potek pokazal visoko narodno zavest in delavnost članstva. Z zborovanja, ki ga je vodil predsednik podružnice Ciril Zupan,

Samo še danes ob 16. 19. in 21. uri globok ljubzenski film ganljive vsebine, s katerim bo sočustvovala vsaka žena in vsako dekle! — Ljubezen na razpotju! — Težka odločitev dekleta, ki naj se odloči za ljubezen, za katero je živela dolgo vrsto let ali za ljubezen, v katero jo je nagnala pustolovščina ene noči

Sestra Angelika

Paul Hartman — Leni Marenbrech — Hans Sönker

KINO SLOGA, tel. 27-30

Razprodane predstave. Salve smeha. Hans Moser, Ob 16., 19. in 21. uri Theo Lingens, KINO MATICA Tel. 21-24 Lucie Englich

Monumentalno filmsko delo v kresnih naravnih barvah! Zgodovinske osebnosti in svetovni dogodki za časa vladanja mogočne angl. kraljice Viktorije KINO UNION, tel. 22-21

triumfirajo v smehapolni komediji

Nezvesti ljubimec

Ob 16., 19. in 21. uri. Anna Neagle, Adolf Wohlbrück Sestdeset slavnih let Ta prekrasni film mora zanimati vsakega inteligenta!

MARIBOR

Pomanjkanje vode vedno bolj pereče

Mestno poglavarstvo nam pošilja sledeči razglas a prošnjo za objavo: »Zaradi zagotovitve vode za dnevno porabo in zaradi potrebne preiskave vodovodnega uličnega omrežja se odreja, da morajo vsi hišni posestniki ali njihovi upravitelji, ki imajo priključene na mestni vodovod stanovanjske in druge objekte, od 5. marca naprej do preklica vsak večer zapreti ventil, ki je nameščen poleg vodometra. Ventil se mora zapreti najkasneje do 21. ure zvečer, odpreti pa se ne sme pred 5. uro jutraj. Izvzeti so le gostinski obrati, vojašnice, železniške naprave in tovarne, ki obratujejo tudi v nočnem času. Da pa ne bi v primeru ponovnega nastopa mraza zamrzle hišne napeljave, naj se vsak večer, ko se zapre omenjeni ventil, odpre izpraznilna pipica, ki je vgrajena v ta ventil ali pa najnižja pipa, ki je nameščena v zgradbi. Uslužbenici mestnega vodovoda bodo kontrolirali izvršitev tega odloka ter bo vsak hišni posestnik, ki se ne bo ravnal po teh navodilih, kaznovan po členu 67. vodovodnega pravilnika za mesto Maribor.«

Navedena naredba mestne občine je res stroga ter bo zadela prebivalstvo vsega mesta. Uprava mestnega vodovoda nam je pojasnila, da je pomanjkanje vode v mestnem vodovodu še vedno zelo pereča zadeva ter postaja zadnje čase čim bolj občutno. Zemlja je še vedno globoko zamrznjena, ker ni pravega juga ter voda, ki se sedaj pod vplivom sonca topi iz snega, ne prihaja v globino, temveč zmruze na površju. Zaukrat se ni izgleda, da bi v kratkem nastopilo izboljšanje, ki je vodstvo vodovoda zaradi tega moralo poseči po izjemnih ukrepih ter vpeljati skrajno štednjo.

Ker prebivalstvo vode ponoči ne potrebuje tako nujno, bo najprimernejše, če se uporaba v tem času radikalno omeji. Na ta način bi se vsako noč pridržilo 800.000 do 1.000.000 litrov vode, ki bi se nabrala v vodovodnem rezervoarju ter bi ta količina zadostovala, da bi imelo potem mesto čez dan dovolj vode. Sedaj pa so vsi predeli mesta, ki ležijo severno od črte kolodvor, Maistrova in Koroševa ulica, stvarno ponoči in podnevi brez vode, ki jo imajo le še v pritličju in v kleteh. V višja nadstropja pa več ne priteka. Prav tako so v višjih nadstropjih drugih mestnih predelov že dolgo časa brez vode. Posebno se občuti pomanjkanje vode v izplakovalnih straniščih na velikih šolskih zavodih, ki imajo po 500 in več dijakov.

Kontrola, ki jo bo vršilo vodstvo vodovoda, bo zelo stroga, je pa zelo enostavno izvedljiva. Pred vsako zgradbo, ki ima vodovod, se nahaja v pločniku železna ploščica. Na tej ploščici se s posebnim aparatom sliši, če je vodovod v zgradbi zaprt ali odprt. Če bodo vsi hišni priključki zaprti, potem bo mogoče sedaj kljub snegu in zamrznjeni zemlji ugotoviti s prisluskovalnimi napravami, če ni morda počila ulična vodovodna cev, kar ni izključeno.

m Osebnost s sodišča. Upokojen je bil višji sodni svetnik Josip Lenart, ki je zadnja leta bil predsednik kazenskega senata pri mariborskem okrožnem sodišču. Istočasno je bil odlikovan z redom sv. Save III. stopnje. G. J. Lenart je priznan pravnik ter spoštovan in priljubljen pri svojih predstojnikih, pri podrejenih in vseh mariborskih

Mesečna angleška vojna bilanca

London, 4. marca. AA. Reuter: Ministrstvo za informacije objavlja tole šestmesečno angleško vojno bilanco:

Vojna na morju: Angleška trgovinska mornarica je izgubila 159 ladij s tonažo 597.400 ton od skupnih 21 milijonov ton. Če se upoštevajo novozgrajene in zaplenjene ladje, potem znaša čista izguba samo 200.000 ton. Na drugi strani je bilo zaplenjenih 25 nemških ladij s skupno tonažo 98.298 ton, potopljenih pa je bilo, oziroma so nemške posadke same potopile 28 ladij s skupno tonažo 152.891 ton. Sedaj se nahaja v nevtralnih lukah 29% vse nemške trgovinske mornarice. Te ladje ne morejo odpluti. Potopljenih je bilo najmanj 35 nemških podmornic od 70, kolikor jih je bilo ob začetku vojne. Dne 1. januarja je bilo 45 nemških podmornic, ker je bilo zgrajenih 10 novih. Do 21. februarja je v konvojih plulo 10.075 angle-

ških zavezniskih in nevtralnih ladij. V konvojih je bilo uničenih 21 ladij. Iz angleških luk je izplulo skupno 50 milij. ton ladij.

Zračna vojna: Letala angleškega kr. letalstva so izvršila nad Nemčijo čez 50 oglednih poletov, pri čemer niso vračunani poleti nad zahodnim bojiščem. Ob angleški obali so Nemci izgubili 43 letal, Angličji pa nobeno.

Domače bojišče: Do 31. januarja t. l. je bilo izvršenih naročil za topove, lahko orožje, municijo in eksplozive v vrednosti 200 milij. funtov šterlingov.

Passivna obramba proti zračnim napadom: V službi pasivne obrambe proti zračnim napadom se je nahajalo 200.000 mož in žena, od časa do časa pa tudi en milijon mož in žena.

Vojska: Angleška vojska se je zvišala za 50%, na 1.250.000 mož.

Nemška podmornica uničena

London, 4. marca. AA. Reuter: Letalsko ministrstvo je izdalo sledeče sporočilo: Letalo kr. angleškega letalstva je izvršilo danes popoldne napad na sovražno podmornico v vodah Šiligrada. Smatra se, da je podmornica uničena. Podmornica je plula na površini morja, ki je tu zelo plitvo. Iz letala so bile vržene štiri bombe na podmornico, od katerih jo je ena zadela med stolpom in krmo. Po napadu se je videlo, da se je podmornica potapljala, zavita v oblak sivočrnega dima. Iznad vode se je videl samo še zgornji del podmorničnega stolpa.

Eksplodije v Zagrebu

Zagreb, 4. marca. AA. Pred devetimi dnevi, to je 24. minulega meseca, so okoli devetih zvečer eksplodirali v šestih javnih telefonskih kabinah temprarni naboji. Ko so ti naboji eksplodirali, so popokale šipe kabin, medtem ko niso povzročili nobene škode telefonskim aparatom.

Dne 4. marca se je ob 11 dopoldne dogodil podoben primer v pritličnem hodniku okrožnega sodišča v Zagrebu. Tudi v tem primeru ni bilo človeških žrtev.

V zvezi s prvim in drugim dogodkom je bilo prijetih več oseb. Preiskava je v teku. — (Iz kabineta bana.)

krogih. Zelimo mu, da bi zaslužni pokoj v kar največjem zadovoljstvu užival prav mnogo let!

— Pri gotovih boleznih žolča in jeter, žolčnega kamna in zlatence urejuje naravna »Franz-Josefova« grenka voda prebavo in pospešuje izpraznjenje črev. Klinične izkušnje potrjujejo, da domače zdravljenje dobro učinkuje, ako se jemlje zjutraj na tešče »Franz-Josefova« voda, pomešana z nekoliko vroče vode.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

m Spored nocojnje proslave v gledališču. Drevi gostuje v okviru proslave 150 letnice prve slovenske gledališke predstave v mariborskem gledališču ljubljanska Drama z Linhartovo »Shupanova Mizka«. Spored te proslave je sledeč: Uvodno besedo govori dramatik in režiser dr. Bratko Kreft, nato recitira gđ. Kraljeva dve Vodnikovni pesmi »Prošnja krajnski modrinici« in »Vršace«, nakar sledi nastop pevskega zbora dr. trgovske akademije pod vodstvom prof. Vasilija Mirka s sledečimi štirimi pesmimi na Vodnikovo besedilo: Ipavec-Pavlič »Ilirija oživljena«, »Foerster »Zadovoljni Kranjci« in »Moj spominek«, Belar »Dramilo mojih rojakov«. Po odmoru nastopi ljubljanska drama v »Shupanova Mizka«, v isti starinski obliki in jeziku, kakor jo je uprizorila pri ljubljanski premieri.

m »V borbi s gor« je naslov predavanju Uroša Zupančiča, jutri v sredo v dvorani Ljudske univerze. Predavanje priredi alpski odsek SPD.

m II. kolo klubskega šahovskega prvenstva Slovenije se je v Mariboru končalo neodločeno. V kavarni Central sta se v nedeljo dopoldne srečala Mariborski šahovski klub in šahovska sekcija SK Železničarja. Borba se je končala z rezultatom 4:4. V Mariboru ima sedaj SK Vidmar 10 in pol, Železničar 8 in MSK 5 in pol točke. Prihodnjo nedeljo se igra tretje kolo, v katerem se srečata v Mariboru šahovska sekcija SK Železničarja in šahovski klub Murska Sobota, v Črni pa igra SK Mežica in SK Crna.

m Poročili so se v Mariboru: trgovec v Jaremini g. Franc Eisenhut in trgovska pomočnica gđ. Pepca Rajšp iz Frama; sodni pripravnik Josip Vidic in gđ. Ada Kronvogel, bčerk dvornega svetnika v p. Novoporočencem naše čestitke!

m Drevi predavanje materinskega tečaja. Drevi predava v okviru letošnjega materinskega tečaja prof. M. Ostrouška o temi »Dajte otroku iger in zabave!« Predavanje bo v dvorani Ljudske univerze na Slomškovem trgu ob 20. Vstop prost.

m Drevoredi ob cestah — sovražniki avtomobilskih plahit. Lastniki tovrstnih prevoznih avtomobilov so začeli z akcijo, naj bi se veje drevov ob cestah tako visoko prerezale, da ne bodo več trgale avtomobilskih plahit.

m Se eno staljistiše za avtolaksije. Združenje prevoznikov je vložilo na mestno občino prošnjo, da se dovoli v mestu še eno staljistiše za avtolaksije, in sicer na Kralja Petra trgu, ker se je za to pokazala potreba. Na desnem bregu Drave namreč ni nobenega staljistiše za taksijske.

m Na trgu so prijeli nevarnega žeparja. Na mariborskem trgu so se že nekaj tednov ponavljale ob sobotah, ko je največji naval, drzne žepne tatvine. Zaradi tega so tržni organi po naročilu tržnega nadzornika inž. Večereviča poleg policijskih organov še sami pazili, da bi spretnega umazavca zasužili. To se je posrečilo v soboto tržnemu revizorju g. Kocbeku. Po trgu se je naenkrat raznesel vik in krik, ker je neki kupovalki zmanjkala denarnica iz žepa. Tatvina se je zgodila pri prodajalcu kuretine, kjer je vedno največja gneča. G. Kocbek se je postavil tu na prežo in kmalu je zagledal nekega lepo oblečenega moža, ki je segal s svojo roko v žep neke gospe. Naglo ga je zagrabil za ovratnik, da se je tujec ustrašil ter potegnil roko z denarnico vred iz žepa omenjene gospe. Denarnico je vrge na tla ter se hotel izvit, toda revizor ga je trdo držal ter ga odgnal na stražnico. Pri tatu, ki je prišel na ta posel s Hrvaškega, so našli posebno orodje za žeparstvo — ostro nabrušeno nož in posebne vrste škarije, s katerimi je prerezal obleko ali ročno torbico, da je prišel do denarja.

Gledališče
Torek, 5. marca ob 20: »Shupanova Mizka.« Gostovanje ljubljanskega gledališča. Izven.

Celjske novice

c Obletnica kronanja sv. očeta Pija XII. proslavi celjsko Katoliško prosvetno društvo drevi ob 8 v veliki dvorani Ljudske posojilnice. Gospod ravnatelj Vinko Zor iz Ljubljane bo ob lepih skioptičnih slikah in dveh filmih govoril o obisku Slovencev pri sv. očetu.

c Schillerjevo dramo »Kovarnost in ljubezen« bo priredilo mariborsko narodno gledališče v sredo ob 8 zvečer v celjskem mestnem gledališču.

c Koncert Vodopivčevih pesmi priredi Celjski zvon v soboto, 9. marca ob 8 zvečer v celjskem mestnem gledališču.

c Celjski šahovski klub je po predpisih Slovenske šahovske zveze zopet začel svoje vsakoletne turnirje za šahovsko prvenstvo. V nedeljo popoldne je moral ob navzočnosti mnogih gledalcev braniti svoj naslov prvaka proti zmagovalcem šahovskega okraja Šoštanjem. Borbo na osmih deskah je vodil sportnik g. Latinovič v klubovi sobi hotela Evrope. Celjani so prvotnoimenovali brez stih prvih igralcev: Cijan-Son 1:0, Modic-Robinšek 0:1, inž. Pipuš-Rode 1:0, Pešič-Goršič 0:1, Grašer-Lorhek 0:1, Schneider-Toter 0:1, Rupar-Kermauner 1:0. Končno 5:3 za Celje. Od zadnje tekme so šoštanjski igralci šahisti mnogo napredovali, kar se je pokazalo pri kvaliteti partij, ki so bile zares na višku. Prihodnjo nedeljo bodo obiskali celjski šahisti šoštanjčane v revanžni tekmi.

c Zrebanje efektne loterije poštinih uslužbencev v Celju. Ob veliki udeležbi občinstva je bila v nedeljo popoldne v veliki dvorani Narodnega doma Zrebanje efektne loterije Godbenega društva poštinih nameštencev v Celju. Pred Zrebanjem je bilo močno povpraševanje po srečkah, ki pa so že dopoldne povsem pošle. Točno ob 3 popoldne se je sestel ožji loterijski odbor Nadzorno oblast je zastopal višji poverjenik finančne kontrole g. Bažič Svetozar, policajo pa g. Čuk. Stevilke je nad 4 ure marljivo in vestno vlekli dijak III. razreda gimnazije Zdenko Gams. Glavni dobitek — avtomobil znamke Opel — je bil izžreban že ob četrti na 6. Zadel ga je št. 28.215, katere srečni lastnik je g. Miha Lukan, upokojeni orožnik iz Vitanja, ki je avtomobil že prevzel.

c Zrebanje efektne loterije poštinih uslužbencev v Celju. Ob veliki udeležbi občinstva je bila v nedeljo popoldne v veliki dvorani Narodnega doma Zrebanje efektne loterije Godbenega društva poštinih nameštencev v Celju. Pred Zrebanjem je bilo močno povpraševanje po srečkah, ki pa so že dopoldne povsem pošle. Točno ob 3 popoldne se je sestel ožji loterijski odbor Nadzorno oblast je zastopal višji poverjenik finančne kontrole g. Bažič Svetozar, policajo pa g. Čuk. Stevilke je nad 4 ure marljivo in vestno vlekli dijak III. razreda gimnazije Zdenko Gams. Glavni dobitek — avtomobil znamke Opel — je bil izžreban že ob četrti na 6. Zadel ga je št. 28.215, katere srečni lastnik je g. Miha Lukan, upokojeni orožnik iz Vitanja, ki je avtomobil že prevzel.

Hrušica pri Ljubljani
Prosvetno društvo v Hrušici naznanja, da uprži v nedeljo, dne 10. marca, popoldne igra v štirih dejanjih »Stari in mladi«.

III. akademija ZFO

v nedeljo, 10. marca ob 8 zvečer v Unionu

KULTURNI OBZORNIK

Carniola italiana

Na književnem trgu se je pojavila brošura »Carniola italiana« (64 str., 8a), ki je izšla v Kalabriji (Nicastro). Spisal jo je neki Francesco Cianciulli, ki se podpisuje kot dr. »ekonomsko-pomorskih ved«.

Brošura nosi zelenkasto opasico s tako opisanim posvetilom (v svojevrstni nemščini): »Innen, Benito Mussolini und Adolf Hitler, dem grossen Schöpfern der Verbrüderung zwischen deutschen und italienischen Volk widme ich diese mein Zeilen...«

Na prvih desetih straneh pod naslovom »S. S. = P. P.« je razloženo, da če je Francija po Solferinu in Sedanu pripomogla Italiji do državnega združevanja, je pa to Italija vrnila z dogovori v Plombiersu (12. maja 1860), ko se je Franciji priključila Savoja in Nizza; drugi S je pa vrnila z drugim P = zmaga pri Pavi, ki je Franciji omogočila pridobitev Alzacije Lorene. Te politične račune zaključuje doktorand s formulo: $A^2 + B^2 + C^2 = D^2$ (iserta) + (ibutti) = Orijent, ki naj se mu Francija odede, da bo politična matematika urejena.

Drugi odstavek (v brošuri z naslovom »Carniola italiana« nosi naslov »Brenner« in pravi, da je »Anschluss« marca 1938 zbudil v mnogih Italijanih skrb za bodočih odnosov med Nemčijo in Italijo. Te skrbi brž potolaži pisatelj: »kakor noben Italijan ne misli stopiti z Brennerja in zavladati nemškemu ozemlju, tako noben Nemec ne misli pustiti vrhov svojih meja, da bi stopil v italijansko ravan. Kak drug ugovor, češ, da bi hotela Nemčija morda kako pristanišče v Sredozemlju, pa tako pobije: »treba je računati, da bi več kot gospodarski interesi veljalo Reich gospodstvo nad civiliziranimi in njemu nasprotnimi ljudstvi. Imperializem«, dostavlja pravilno, »se lahko uganja le v kolonijah nad polbarbarskimi in neorganiziranimi ljudstvi.« Meja na Brennerju da bo pa ostala v bodočih stoletjih kot svetlinik miru za vso Evropo.

Tretji odstavek, ki naj bi bil jedro te naloge je »Carniola italiana«. Pisatelj uvodoma pravi, da ga je napisal »poslušajoč glas srca in gledajoč zemljevid Evrope«. Posveča pa ta spisek »svoji hčerki, rožnati plavalnici deklici, ki sliši na ime: Ljubljana«.

Pisatelj zapisuje, »gnan po tem nagonu«, da so versajske demokracije priredile tudi italijansko-jugoslovansko mejo. Marsikje da so take antipolitične in antiekonomske meje že padle. Urediti pa da jih je treba še v Benečiji. Pristavlja, da pod tem imenom »Veneto« razume Tridentinsko, Evngansko, Juljsko Benečijo (torej ves severovzhod Italije) in — Kranjsko. Označena je tudi v brzi roki meja tega ozemlja: Od Brennerja po vrhu Alp do Spilferda (menda Spielfelda?), nato v ravni črti od Bratislave do Reke. Ta naj je tudi prava državna meja, sicer da bi bila boljša ona ob Soči.

Sledi nekaj zgodovine, ki konča: »L. 1918 pa se je (zaradi neznanja, kaj je to: narod) zljala Kranjska v državo novega kova SHS. Tega je kriva Francija. No, pa si zdaj alko Srbi in Italijani uredi pravične meje, kakor zahtevajo skupne koristi«.

Svojo tezo podpira doktor, da je bila zgodovina Benečije in Kranjske nekako skupna, ker so trentinski škojfe in tirolski grojfe vladali vsej de-

želi, nato pa Avstrija šele v 19. st. (?) Zgodovinski zaključek je torej: zgodovina teh krajev je ista kot zgodovina Piemonta in Sicilije.

Narodnostni dokaz je po pisateljevem tak: »masa ljudstva v ravnini je brez dvoma italijanska. Gruče Slovencev na Kranjskem so italijanske, ki so ohranile le rasne karakteristike. Zgodovina da še ni dala tem gručam (nuclei), da bi se »zljili v italiski rod in so še ohranili prvotne znake barbar-ske rase«. Gospod pisatelj pa vendar pripušča, da so Slovenci narodnostna manjšina.

Jezikoslovni argument: po vsem Venetu se govori italijanski, s slovensčino, latinščino in nemščino v goratih krajih, je kakor s francoščino v gorskih občinah Piemonta (p. 41). »Kranjski Slovenci so Italijani kot Piemontezzi, Sardi ali Sicilijanci, z znakom (ta se razpozna le v jeziku), ki jih prikaže kot Jugoslovane, ker je dano skupno poreklo. »Stavek je previsoko akademsko zapisan, da bi se moglo razpoznavati, kako torej doktor opredeli Kranjce: ali za slovensko govoreči odtenek italijanskega naroda, ali za Jugoslovane kranjskega izvora. Nadaljuje pa, da je Avstrija razlike podčrtavala in tako so »politični doktorji« L. 1918 pod tem vtisom risali po zemljevidu ter ustvarili vire bodočih italijansko-slovenskih sporov, ker so »Benečijo« razdelili v dva dela.

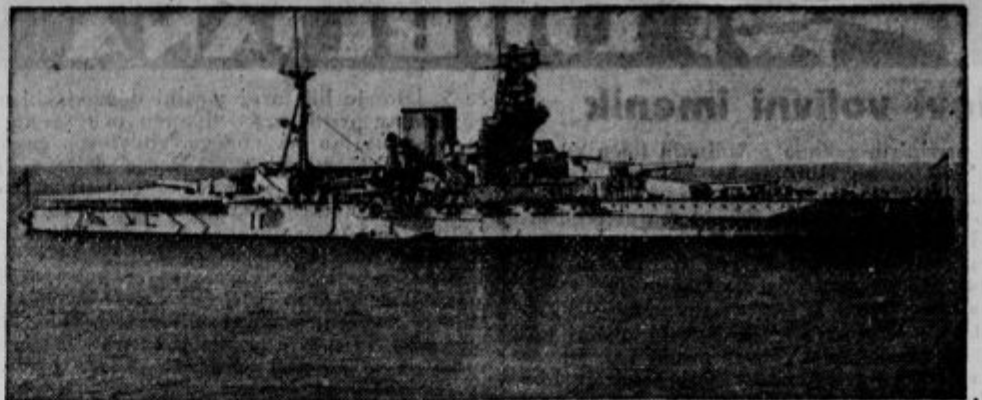
Gospodarski razlogi: Kranjska je zaledje Trsta, zato mora dežela tja, kjer je mesto. Navedenih je še nekaj takih utemeljitev. Pa se vpraša gospod Cianciulli ali bi bilo upravičeno, če bi Reich zahteval Benečijo ali celo Trst, ki da so mu pravili: »Thüre von Deutschland«. (Najbrže je hotel zapisati »vrata«?) Vprašanje zanika, ker so tod imele zgodovinsko posest Benetke in Trident (nemara, ni točno zapisano, ker so briksenski škojfe imeli svoje laze po Poljanski dolini itd.). Sicer bi pa Nemci od teh krajev imeli le izgubo, dokazujoče zaključuje, dobička pa ne.

Drugo je vprašanje (p. 44) slovenskega irendentizma. Clankar ga pripušča kot opravičenega pri sedanjih mejah. Toda »Slovenci v Juljski Krajini in na Kranjskem čutijo željo po združitvi in imajo zatorej Slovenci pravico pošteno pravo, da se združijo z beneško družino v narodu italijanskega naroda. »Tako bi morali, pravi, rešiti to vprašanje Srbo-Hrvat, pa bi obe državi mirno živeli. To je zaključek modrovanja.

Prav za prav sledi še članek »Nacionalno dušeslovje«, ki je močno učeno pisan in se zaključuje, da Kranjci trpe pod vzklji »Zivela Jugoslavija« in Hrvatje pa »Zivela Hrvatska«.

No, in še poldruga stran razprave o politični (ne matematiki), ampak geometriji, ki naj pride na pomoč, pravi pisatelj, »moji politično-ekonomski trditvi o italijanstvu Kranjske.« Zato je narisan lep raznostranični trikotnik, ki »pokaže, da slovenski trikotnik ne najde ravnotežja ne v nemški ravni ne v jugoslovanski, ker je sredotožno središče Ljubljana v bližini Italije ravni. Zaključek: Kranjska je italijanska.«

Mi in sploh vsak izobražen Evropejec bi se moral opravičeno silno čuditi, ako bi tako nerodno, nestvarno, brez vseh stvarnih in dejanskih osnov pisano delo moglo pred katerokoli vseučiliško komisijo na svetu služiti kot zadosten dokaz, da se piscu podeli doktorski naslov. Cianciullijeva brošura spada v svet sanj in želja. Venetusa.

Angleška bojna ladja »Barhans«, ki je bila bajte torpedirana 29. decembra 1939

ŠPORT

Šport zadnje nedelje

Vojaške graničarske tekme v Mojstrani

Mojstrana, 4. marca.

Danes je bila v Mojstrani štafeta tekma graničarske skupine. Na startu so bile štiri štafete v postavi: Prvi odsek (albanska meja); vodi jih poročnik Bekič (Dečane), kaplar Stojilković (Djakovica), Kokotović (Labunište), Vitorović (Dečane). Drugi odsek (bolgarska meja); vodi jih poročnik Momčilović (Carevo selo), kaplar Stefanović (Kriva Palanka), Krstnik (Kriva Palanka), Randjelović Ranko (Kriva Palanka). Tretji odsek (madžarsko-bolg. meja); vodi jih poročnik Andrijašević (Zvonce, Piro), Drageš (Visoko, Rđjana), Volović (Zvonce), Andjelović Cvetan (Sordolica). Četrti odsek (Zagreb, italijansko-nemška meja); vodi jih poročnik Labuš (Delnice), Sušnjević (Blegoš, Gorenja vas), Obradović (Gerovo), Simić (Delnice).

Vsi so bili ob 8 na startu. Tekme vodi poveljnik četredga odsaka, polkovnik Ožegović, zapiskar kapetan Milutinović (Kranj), tehnični vodja kapetan Jovanović (Bohinj), starter kapetan Gerić (Mojstrana), časomerilec podporočnik Oličkov (Mojstrana), nadzornik proge poročnik Parič (Dovje). Temperatura — 7 stopinj C. Proga je bila precej težka, v prvi tretjini velik vzpon. Zaradi mraza je bila vsa zaledenela, kar so občutili zlasti prvi štirje tekmovalci. Start in cilj je bil v Mlačici. Ostra borba med četrim v drugim odsekom se je pokazala že pri predaji, vendar v ostri borbi je zmagal četrti odsek (Zagreb) v času 5:47:55. Sledil je drugi odsek (bolgarska meja) 5:51:07, potem prvi odsek (albanska meja) 6:16:04, zadnji je bil tretji odsek (madžarska meja) 7:30:05. Najboljši čas dneva je dosegel Sušnjevićevič (Gorenja vas) 1:15:12, njemu sledi Kokotović (Labunište) 1:23:45, tretji je bil Krstić (Kriva Palanka) 1:24:16, četrti Randjelović Ranko (Kriva Palanka) 1:20:07.

Štafeta 4 krat 12,5 km je bila srednje težka in je zaradi podedenosti zahtevala absolutno tehnično znanje. Poleg tega je vsak graničar nosil 10 kg teže s seboj (vojno opremo, to je nahrbtnik in puško).

Danes je že prišel sam poveljnik graničarjev iz Skopja, brigadni general Dragiša Kovačević, ki je sam prisostvoval nadaljnjemu tekmovanju.

Smučarski tek graničarjev na 18 km

1. Alikiš Spasoje, Dovje - Mojstrana, IV. odsek v času 1:19:05.
2. Nikolič Branko, Bohinj, IV. odsek, 1:20:05.
3. Savič Milorad, Carovo selo, II. odsek, 1:20:47.

Skakalne tekme v Planici

Mednarodna konkurenca:

1. Bradl Josef (Nem.) 227,6 (56 m, 56,5 m);
 2. Häckel Paul (N.) 225,9 (55,5 m, 55,5 m);
 3. Marr Hans (N.) 224,1 (53 m, 54,5 m);
 4. Novšak Albin (J.) 221,0 (55 m, 53,5 m).
- V domači konkurenci za državno prvenstvo v ekokih so se naši tekmovalci zvrstili tako-le:
1. Novšak A., SK Bohinj, 211 (55—53,5 m);
 2. Pribošek Fr., Ilirija, 205,1 (53—53 m);
 3. Jakopič A., D-Mojstr., 203,2 (52—51,5 m);
 4. Florjancić P., Ljublj., 199,6 (53,5—54 m);
 5. Šušteršič Sl., Ilirija, 187 (48—49 m);
 6. Praprotnik Joco, Ljubljana, 182 (48—47,5);
 7. Fanzgar Rudi, FO Kropa, 173,2 (48—44 m);

Akademsko državno prvenstvo

V teku na 15 km je zmagal Močnik (JASO) v 1:15:24; 2. Drovnik B. (JASO) 1:21:5; 3. Koželj (ASK) 1:33:38. Zmagala je ljubljanska univerza, med klubi pa zagrebški JASO.

»Štanglove« spominski smuk

1. Knific Jože, član SK Železničarja v času 13.24.
2. je bil mladi Ivan Kunc, SSK Maraton, v času 14:04; 3. Adolf Dolinšek, SSK Maraton, 15.26.

Nogometne tekme v hrvaško-slovenski ligi

- Hajduk — Ljubljana 2 : 1 (1 : 1)
 Split — Concordia 2 : 0 (0 : 0)
 Slavijska (Varaždin) — Bačka 4 : 1 (3 : 0)
 Sašk — Hašk 2 : 1 (1 : 1)
 Gradjanski — Slavijska (Osijek) 8 : 1 (5 : 0)

Prvenstvena tabela hrvaško-slovenske lige je naslednja:

Gradjanski	13	12	1	0	67 : 5	25
Sašk	13	8	2	3	28 : 19	18
Hajduk	13	7	2	4	19 : 23	16
Hašk	13	7	3	3	33 : 23	16
Concordia	13	5	2	6	26 : 30	11
Split	12	4	2	6	15 : 25	10
Slavijska (Osijek)	12	3	5	4	27 : 26	10
Slavijska (Varaždin)	13	3	2	8	16 : 25	8
Ljubljana	13	2	4	7	23 : 47	7
Bačka	13	3	1	8	16 : 38	7

kulteti obravnavajo ustavo Sovjetske republike ter sovjetskega prava.

Tako je danes razmerje na bievih poljskih univerzah, ki so bile ponos evropske vede, ki pa so danes v razvalinah kot vsa Poljska.

Pevec Anton Dermota poje v Beethovnovi simfoniji. Pevec Anton Dermota, tenor dunajske državne opere, ki je s takim uspehom gostoval pred kratkim v Ljubljani, je dobil od evropskega dirigenta dr. Wilhelma Furtwenglerja povabilo, da nastopi na treh koncertih v dunajski Filharmoniji kot tenorski solist v Beethovnovi IX. simfoniji. To je gotovo nov uspeh slovenskega pevca v tujini in mu mi samo čestitam.

Tekme v srbski ligi

- Jedinstvo — Bask 2 : 1 (2 : 0)
 BSK — Jugoslavija 1 : 1 (1 : 1)
 Bata (Borovo) — Zemun 1 : 1
 Vojvodina — Slavijska (S.) 2 : 1 (2 : 0)
 SVICA — ITALIJA 1 : 1

Smučarski praznik na Pohorju:

Smuk po Lenarčičevi tekmovalni progi

Maribor, 3. marca.

Zimskošportni odsek SPD v Mariboru je večeraj priredil v drugič tekmovanje za prehodni pokal, ki ga je darovala občinska uprava v Ribnici na Pohorju. Tekmovanje se je vršilo na 2900 m dolgi progi, kjer je pred dvema letoma pustil izsekati znani športni mecen inž. Milan Lenarčič iz Jodipdola. Zmago moštev je odnesla elitna ekipa SPD Maribor, ki so jo tvorili Franci Cop, Božo Gajšek in Albert Deteček. Moštvo si je s tem priborilo pokal v trajno posest. Tekmovanje samo, ki ga je vodil neumorni načelnik zimskošportnega odsaka SPD Drago Senica, je zbudilo ogromno zanimanje. Zaradi trdega snega so bili doseženi odlični časi. Najhitrejši je bil Franci Cop (SPD), Maribor, ki je potreboval za progo 4:45 min., drugi je bil Božo Gajšek (SPD Maribor) s časom 5:14,5, tretji Schmidere (Rapid) s časom 5:14,6, četrti Deteček (SPD Maribor) s časom 5:28,1, peti Moravčnik (Rapid) s časom 5:32,5, šesti Fanedel (SSK Maribor) s časom 5:47,1. — Razen prehodnega pokala so prejeli zmagovalci še celo vrsto lepih nagrad, ki jim jih je izročil skrbni gospodar Seniorjevega doma g. Drago Senica s primernim nagovorom. Tekmovanje je poteklo v najlepšem redu.

Zdaj pa na veliko skakalnico

Tekmovanje za državno prvenstvo je končano in tekmovalci, ki so ostali v Planici prično v torek 5. t. m. v treningu na veliki skakalnici v Planici. Inž. Stanko Bloudek s štabom svojih sodelavcev je danes uredil veliko skakalnico tako, da bo kot vedno tehnično na višini. Tekmovalci so izkoristili današnji dan za trening na 65 meterski skakalnici, da se temeljito pripravijo za veliko. Trening se bo ravnal po vremenu, kar je mogoče skakati na veliki skakalnici samo ob ugodnem vremenu. Po vsej priliki bo trening dnevno v času med 11. in 14. uro.

Kdo bo sodeloval pri smučskih poletih?

Od tujih gostov bo sodelovala vseh 9 tekmovalcev nemške državne ekipe, ki so dokazali svoje znanje tudi na državnem prvenstvu v Planici. Polg njih pridejo Čehi, in sicer Budjarek, ki je leta 1936 dosegel v Planici 95 m, dalje Ciesl in Lukes.

Od naših so pripravljeni Novšak Albin, Pribošek Franc, dalje Albin Jakopič, Karel Klančnik, Bevc Edo in Florjancić Peter. Napredek ki so ga pokazali naši skakači v zadnjih letih gotovo opravičuje nado, da se bodo mogli ti naši pogumni skakači uveljaviti tudi v smučskih poletih.

Glavni dan

Po 5 dneh treninga bodo na veliki javni skakalni prireditvi na dan 10. t. m. nastopili vsi ti tekmovalci. Ta dan bodo vozili iz Ljubljane 4 posebni vlaki, iz Zagreba posebni vlak in iz Maribora posebni vlak, ki bodo pripeljali gledalce v Planico, da bodo mogli prisostvovati tej edinstveni prireditvi, ki je ni mogoče doživeti nikjer drugje na svetu kakor v naši Planici. Zdrženje smučarjev »Planica« je nastavilo nizko vetopnino din 10, da omogoči čimvečjemu številu gledalcev obisk Planice. Voznja je polovična z izkaznico K 13 ter se te polovične vožnje lahko poslužijo vsi gledalci tudi preko tedna vsak dan za vožnjo tja in nazaj. Pri treningu znaša vetopnina samo din 5.

Nadaljna obvestila bomo dajali redno vsak dan v časopise.

ZFO

III. telovadna akademija ZFO v Unionu bo v nedeljo ob 8 zvečer

Za izredno lepo uspešno mladinsko akademijo nastopijo prihodnjo nedeljo naši člani in članice s svojimi vajami na orodju ter z raznimi drugimi prostimi vajami. Štirinajst točk obsega program, katerega bomo imeli priliko videti v nedeljo zvečer ob 8 v veliki dvorani hotela Union. Na podrobnosti tega večera se še povrnemo. Za danes samo toliko: preskrbite si takoj vstopnice v Prosvetni zvezi, na Miklošičevi cesti, ker sicer ne boste mogli prisostvovati tretji telovadni akademiji ZFO in ZDK.

Vesti športnih zvez, klubov in društev

Lahkoatletika sekcija S. K. Ilirije, Drevi ob 18. nri 15 minut je članski sestanek in je udeležba obvezna! Po sestanku je seja odbora. — Tajnik.

Snežne razmere

Poročilo Tujakoprometnih zvez v Ljubljani in Mariboru, SPD in JZSZ, dne 4. marca 1940.
 Kranjska gora 811 m: —6, barometer pada, jasno, vetrovno, 45 cm snega, sen.
 Krnica: 150 cm snega, sen.
 Bohinj—St. Janez 530 m: —8, oblačno, mirno, 80 cm snega, prisojno južno, osončno sen.
 Dom na Komni 1520 m: —4, oblačno, vetrovno, 140 cm snega, osončen.
 Kofa pri Triglavskih jezerih: —5, oblačno, 150 cm snega, osončen.
 Dom na Kravcu 1700 m: —6, delno oblačno, 100 cm snega, osončen.
 Kofa na Veliki planini 1558 m: —5, delno oblačno, 65 cm snega, osončen.
 Biba na Menini planini 1508 m: —6, delno oblačno, mirno, 100 cm snega, pršilo.
 Seniorjev dom 1522 m: —30, jasno, mirno, 80 cm snega, osončno sen.
 Ribnica na Pohorju 715 m: —5, jasno, mirno, 40 cm snega, osončno sen.
 Peca 1631 m: —8, jasno, mirno, 80 cm snega, sen.
 St. Lovrenc na Pohorju 483 m: —12, jasno, mirno, 14 cm snega, osončno sen.

Današnji položaj poljskih univerz

Dobili smo obširnejše poročilo o stanju kulturnih zavodov, zlasti univerz na Poljskem, ki bodo mogoče zanimali tudi naše ljubitelje kulturnega življenja in napredovanja. Pisali smo že 5. novembra 1939 zaprle vse profesorje krakovske univerze ter jih poslala v koncentracijske taborne v okolico Berlina, tam kjer stoji znana olimpijska naselbina in kjer je našlo mesta tudi še 13.000 nemških deloraznežev in nevarnih ljudi. Teh profesorjev je bilo 150, izmed katerih jih je bilo le malo osvobojenih. Med temi zadnjimi so taki prijatelji slovenskega naroda kakor zadnji rektor slavist Lehr Splawinski, ki je med drugimi napisal tudi knjigo o pismenih jezikih vseh Slovanov, tudi Slovencev, dalje dialektolog K. Nitsch, velik dobrotnik in podpornik slovenskih dijakov, ki so študirali v Krakovu, kakor tudi prof. Malecki, raziskovalec slovenskih dialektov v Istri, o katerih je svoj čas izdal posebno monografijo izredno velikega pomena. Toda v taboru je ostala še velika večina profesorjev, izmed katerih jih je nekaj pod napornom razmer in časa tudi umrlo. Tako je umrl bivši rektor prof. Estreicher, kateremu so novi gospodarji ponudili celo predsedništvo nove poljske vlade za Poljsko gubernijo, ki ga ga ni hotel sprejeti ter je šel rajši v zapor in smrt. Umrli so prof. Smolenski, geograf, in prof. Mayer, profesor rudarske akademije. Nadalje eden največjih poljskih literarnih zgodovinarjev, učitelj več pokolenj — tudi slovenskih dijakov! — stari Ignac Chrzanoski; Adam Krzyżanowski, svetovno znani ekonomist in sociolog, M. Siedlecki, prof. zoologije, in Kazimierz Kostanecki, bivši predsednik Akademije znanosti in umetnosti. To so umrli profesorji krakovske univerze, ene najstarejših univerz na svetu (1364), ki so jo nemške oblasti zaprle, ker so profesorji nadaljevali s predavanji in izpraševanji, ne da bi vprašali za dovoljenje oblasti, ter ker je »krakovska univerza skozi pet stoletij predstavljala trdnjavo poljskosti. Če je krakovska univerza ostala nepoškodovana, je pa varšavska trpela hudo uničenje. Razen ene stavbe so vse uničene ali pa tako poškodovane, da niso za rabo. Toda tudi v profsorskem zboru je trpela velike izgube že za časa obleganja. Tako je padel med prvimi kot žrtev veliki prijatelj Slovencev prof. dr. Golombek, ki je še lani maja meseca imel več predavanj v Ljubljani. Z osmrtnico smo se že v našem listu poslovlili od velikega slavista in našega prijatelja. Enako je padel prof. Sosnowski, eden izmed obnoviteljev poljske arhitekture; dalje prof. Lutostanski, znani pravnik, dr. Konopacki, znani medicinar, ter Morawski, romanist. V koncentracijskem taboru pa je umrl prof. Dembinski, profesor zgodovine in član Medparlamentarne unije ter častni doktor oksfordske univerze. Nekateri profesorji so izgubili vse svoje literarno in življenjsko delo, ki so ga imeli pripravljenega v rokopisih (prof. Lukasiewicz). Kaloliška univerza v Lublinu, edini podobni zavod v Srednji Evropi, je zaprta in da je pgorcel tudi vse arhiv, ki je bil velike vrednosti. Univerza v Poznaniu je ostala nepoškodovana, tdda bila je takoj zaprta in profesorji povečini internirani ali pa vzeti kot talci v zapor. Posebno teh zadnjih je veliko, med njimi učenjak svetovnega pomena (Miniarski, Wijciechowski, Taylor itd.). Znani poznanjski profesor, bivši minister v Avstriji, Louis Cwiklinski je izgubil razum ob novici, da so njegove tovariše zaprli. Velik del univerzitetnega arhiva je uniče-

Hrvatski pesnik Dragutin Tadijanović, eden izmed književnikov, ki bodo nastopili v petek na recitacijskem večeru v Ljubljani.

nega, ko so ga peljali z vlakom v Kutno, kjer so ga zažgali z letalsko bombo.

Dočim so tako zaprle vse univerze pod nemško okupacijo, je univerza v Vilnu prišla pod litvansko oblast ter deluje v litvanskem jeziku. Zamenjani so vsi profesorji ter je postala univerza podružnica litvanske v Kovnu. Poljske študente sprejemajo sedaj samo po tretjem letu študija in to pod pogojem, da se nauče dobro litvanščine, iz katere morajo delati poseben izpit pred strogo komisijo. Kakor smo že poročali, je prišel v Vilno za profesorja bivši litvanski diktator Waldemar. Univerza v Leovu pa deluje še najbolj normalno, toda je preurejena v boljše, ki jo opravljajo profesorji iz Kijeva. Rektor je mladi kijevski docent Marčenko, komisar pa prof. filozofije iz Kijeva Javčuk. Poljski profesorji so nekateri še ostali na svojih mestih, dasi se dela na tem, da se spremeni povsem duh univerze, na kateri so že stolice za raziskovanje leninizma in marksizma. Ustanovljena je komisija, ki naj pripravi vse za preureditev in preusmeritev univerze. Teološko fakulteto pa so takoj ukinili, ker se ta študij ne strinja z novim nazorom. Čeprav so zasedle nove oblasti tudi bogoslovno vzgojevališče, v katero se je vselila medicinska fakulteta, ki ima glavna predavanja v bivši kapeli, vendar lahko v njej stanuje še 70 bogoslovcev, čeprav je njihova fakulteta črtana. Na univerzi je glavni jezik ukrajinščina, pa tudi poljščina ni brez veljave. Uradni naslov pa je sedaj Univerza Ivana Franka, ki je bil glavni ukrajinjski pisatelj. Predavanja na pravni fa-